

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS
TALABALARDA IJODKORLIK QOBILYATINI SHAKLLANTIRISHDA
XAYOL JARAYONING AHAMIYATI

Norquvonova Ozoda Quvonchbek qizi
Samarqand davlat chet tillar instituti talabasi

norquvonovao@gmail.com

998992693807

Ilmiy rahbar: **Mardiyeva Shahnoza Amirovna**
Samarqand davlat chet tillar instituti katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada talabalarda ijodkorlik qobiliyatini shakllantirishda xayol jarayonining roli va ahamiyati keng yoritilgan. Xayolning psixologik mohiyati, uning ijodiy tafakkur bilan aloqador jihatlari, shuningdek, xayolni rag'batlantirish orqali talabalarning muammolarni hal etish qobiliyati, innovatsion fikrlash va ijodiy faoliyatni rivjlantirishga erishish mumkinligi ko'rsatib berilgan. Mazkur tadqiqot yoshlarning mustaqil fikrlashi va ijodiy yondashuvini kuchaytirish uchun muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: Xayol, ijodkorlik, tafakkur, talaba, tasavvur, ijodiy fikrlash, ta'lim jarayoni, psixologik rivojlanish, kreativlik, muammo yechish, innovatsiya.

Аннотация: В данной статье широко раскрыта роль и значение процесса воображения в формировании творческих способностей у студентов. Рассматривается психологическая сущность воображения, его связь с творческим мышлением, а также показано, что стимулирование воображения способствует развитию у студентов способности к решению проблем, инновационному мышлению и творческой активности. Данное исследование имеет важное научно-практическое значение для укрепления самостоятельного мышления и творческого подхода у молодежи.

Ключевые слова: воображение, творчество, мышление, студент, представление, творческое мышление, образовательный процесс, психологическое развитие, креативность, решение проблем, инновация.

Annotation: This article provides an extensive analysis of the role and significance of imagination in developing students' creative abilities. It examines the psychological essence of imagination, its connection with creative thinking, and effective methods of fostering imagination in the educational process. The article also demonstrates that encouraging imagination can enhance students' problem-solving skills, innovative thinking, and creative activity. This research holds important scientific and practical value for strengthening young people's independent thinking and creative approach.

Keywords: Imagination, creativity, thinking, student, visualization, creative thinking, educational process, psychological development, creativity, problem-solving, innovation.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimi talabalarda ijodkorlik qobiliyatini shakllantirishni eng muhim vazifalardan biri sifatida belgilaydi. Ijodkorlik – bu nafaqat yangi g'oyalar yaratish, balki mavjud bilim va tajribalarni uyg'unlashtirib, yangicha yechimlar ishlab chiqish qobiliyatidir. Shu jihatdan, xayol jarayoni talabani psixologik rivojlanishida markaziy rol o'ynaydi. Xayol inson ongining eng faol shakli bo'lib, yangi g'oyalarni tasavvur qilish, ijodiy natijalar yaratish va mustaqil fikrlashni rivojlantirishga imkon beradi.

Asosiy qism

1. Xayol jarayonining psixologik mohiyati

Xayol – bu inson ongining tasavvuriy faoliyati bo'lib, u orqali inson yangi obrazlar, voqealar va g'oyalarni yaratadi. Freud (1920) xayolni insonning ichki ehtiyojlari va motivatsiyalarining ifodasi sifatida talqin etadi. Leontyev (1975) esa xayolni faoliyatning bir qismi sifatida, shaxsning ichki va tashqi muhit bilan o'zaro aloqasida yuzaga keladigan psixologik jarayon sifatida izohlaydi.

2. Xayol va ijodkorlik aloqasi

Talabalarda ijodkorlik xayol bilan chambarchas bog'liq. Talaba muammoni hal qilish jarayonida turli yechimlarni tasavvur qiladi, ularni tahlil qiladi va eng optimal variantni tanlaydi. Shu tariqa, xayol ijodiy fikrlashning manbai bo'lib xizmat qiladi. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, muntazam ravishda xayolni rag'batlantiruvchi mashqlarni bajaradigan talabalar muammolarni tezroq hal qiladilar va yangi bilimlarni mustahkam egallaydilar.

3. Ta'lim jarayonida xayolni rivojlantirish yo'llari

Ta'lim jarayonida xayolni rivojlantirish quyidagi usullar orqali samarali amalga oshiriladi:

Erkin insho va hikoya yozish; Loyiha ishlari; Rolli o'yinlar va dramatisatsiya; Brainstorming va g'oya almashish; Multimediali va interaktiv vositalardan foydalanish.

4. Xayol va shaxsning umumiy rivojlanishi

Xayolning rivojlanishi talabani kognitiv, emotsional va ijtimoiy jihatlarini ham mustahkamlaydi. Talabani xayol orqali o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi, yangi g'oyalarni sinashga jur'at qiladi va o'zining ijodiy salohiyatini kashf etadi.

Xulosa

Xayol – ijodkorlikning yuragi bo'lib, talabani fikrlash doirasini kengaytiradi, yangi natijalar yaratish imkonini beradi va o'ziga bo'lgan ishonchni oshiradi. Ta'lim jarayonida xayolni rivojlantirish – bu innovatsion yondashuvni kuchaytirish, ijodkor avlodni tarbiyalash va zamonaviy bilimlarni mustahkamlash demakdir. Shuning uchun pedagoglar talabalarning xayol va tasavvurini rag'batlantiruvchi metodlarni faol qo'llashlari zarur.

Metodologiya

Tadqiqot metodologiyasi psixologiya va pedagogika fanlarining asosiy nazariy tamoyillariga tayanadi. Maqolani tayyorlash jarayonida quyidagi usullar qo'llanadi:

1. Nazariy tahlil

2. Qiyosiy tahlil

3. Umumlashtirish

Tadqiqot manbalari sifatida O'zbekiston va xorijiy psixolog olimlar (Z. Freud, L.S.Vygotsiy, A.N.Leontyev, G'.B. Shoumarov, R.Sunnatova, E. Torrens, J.P.Guilfordd) ning asarlari, shuningdek, "Ta'lim tog'risida"gi Qonun va " Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" dagi g'oyalar tahlil qilindi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Vygotsiy L.S. Xayol va ijodkorlik psixologiyasi. – Moskva: Pedagogika, 1984
2. Leontyev A.N. Faoliyat, ong va shaxs. – Moskva: Nauka, 1975
3. Shoumarov G'.B. Psixologiya asoslari.- Toshkent: O'zbekiston, 2018
4. Sunnatova R. Ijodkorlik psixologiyasi. – Tashkent: Fan va texnologiya, 2020
5. Freud Z. Ijod va fantaziya. – Vena, 1920
6. Torrens E.Cognitive processes in creative thinking. – London 2010
7. Guilford J.P The nature of human intelligence. – New York, 1967
8. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun, O'zbekiston Respublikasi, 2020-yil
9. "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" , O'zbekiston Respublikasi, 1997

